

NAM

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
Postbus 28000
9400 HH Assen

Schepersmaat 2
9405 TA Assen

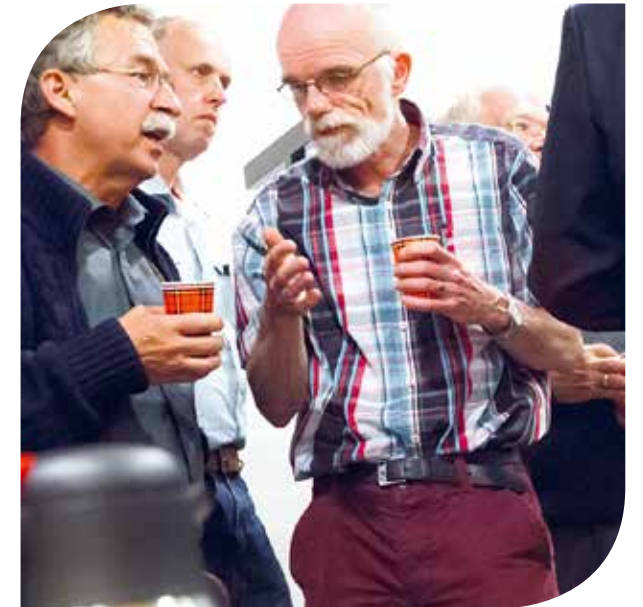
T 0592 36 91 11
I www.nam.nl
E nam-communicatie@shell.com

September 2016

NAM

TIEN VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER GASWINNING BIJ TERNAARD

BRON VAN ONZE ENERGIE

BRON VAN ONZE ENERGIE

TIEN VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER GASWINNING BIJ TERNAARD

NAM heeft het voornemen om een boring uit te voeren bij Ternaard. Wij beseffen dat gaswinning tot vragen leidt. Wij geven graag antwoord op uw vragen.

1 Wat is NAM van plan?

NAM heeft het plan om in 2018 tijdelijk een boortoren bij Ternaard te plaatsen. Deze installatie voert gedurende enkele maanden een boring uit naar een gasveld dat voor een groot deel onder het wad ligt en voor een klein gedeelte onder het vaste land. Als er voldoende aardgas wordt aangetroffen, plaatsen we een kleine winningsinstallatie. Ook leggen we een leiding van circa 8 km aan naar de NAM-locatie bij Moddergat.

2 Zijn daar nieuwe vergunningen voor nodig?

Ja. Omdat het veld onder de Waddenzee ligt, is de Rijkscoördinatie­regeling (RCR) van toepassing. Dat betekent dat het ministerie van Economische Zaken de vergunningen coördineert. We stellen nu eerst een Milieu Effect Rapport samen, om een beeld te krijgen van de mogelijke impact van de plannen. In dit rapport brengen we alle effecten en alternatieven in kaart. We hebben aandacht voor licht, geluid, transport, emissies, bodemdaling, planten en dieren.

3 Is het nog wel van deze tijd om aardgas te winnen?

We realiseren ons dat we met z'n allen moeten overstappen op meer duurzame energiebronnen. Momenteel is aardgas nog een belangrijke energiebron. Zo'n 40% van onze elektriciteit wordt opgewekt met behulp van aardgas. En aardgas is ook belangrijk voor het warm houden van huizen, douchen en koken.

4 Hoeveel aardgas verwacht NAM aan te treffen bij Ternaard?

In 1991 boorden we dit veld al aan. We vonden toen aardgas, maar gingen niet tot winning over omdat de put niet op de juiste plek stond. Met nieuwe technieken hebben we de gegevens van de diepe ondergrond nu opnieuw bestudeerd. We verwachten bij een nieuwe boring zo'n 4 miljard m³ aardgas te kunnen winnen. Dat is zo'n 700 keer kleiner dan het grote veld in Groningen.

5 Is zo'n klein veld wel de moeite waard?

Zo'n 'klein' veld bij Ternaard levert voldoende aardgas om de Friese huishoudens zo'n 10 jaar van energie te voorzien. Het kleineveldenbeleid is een belangrijk begrip in de Nederlandse aardgaswinning. Dit beleid is in de jaren 70 door de Nederlandse overheid opgesteld en heeft als doel om, naast de aardgasproductie uit het Groningen gasveld, het aardgas uit de 175 kleine velden in Nederland actief in te zetten. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage aan de energievoorziening in Nederland geleverd en is Nederland minder afhankelijk van buitenlandse energiebronnen.

6 Is dit de eerste keer dat NAM aardgas in deze regio wint?

Nee, in de regio Dongeradeel zijn we al lang bekend. We winnen hier al tientallen jaren aardgas. In totaal plaatsten we 35 keer een boortoren. Zoals afgelopen winter bij Moddergat. Ook voerden we boringen uit bij onder meer Ee, Anjum en Engwierum. Elders in Fryslân, zoals bij Burgum, Blija en Ureterp is NAM ook al langer bekend.

NAM wint al zo'n 30 jaar aardgas in deze omgeving. Het Ternaard-veld is nog niet in productie. De omliggende velden in de omgeving zijn wel in productie.

7 Is het verantwoord om onder de Waddenzee aardgas te winnen?

De Waddenzee is een beschermd natuurgebied, waarvoor strikte voorwaarden en regels gelden als het gaat om gaswinning en andere activiteiten. NAM wint sinds 1986 aardgas onder de Waddenzee vanaf Ameland en sinds 2007 vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen. Voor deze winningen zijn destijds Milieu Effect

Rapporten opgesteld en jaarlijks wordt de ontwikkeling van het gebied gemonitord. De randvoorwaarden voor de waddenwinningen en de uitkomsten uit ruim 30 jaar monitoring en onderzoek vormen input voor het MER Boring en gaswinning Ternaard. Een belangrijke voorwaarde is dat we werken volgens het principe van 'hand aan de kraan'. Dit betekent dat we niet meer bodemdaling veroorzaken dan de Waddenzee op een natuurlijke manier kan opvangen. Een andere voorwaarde is dat we geen boor- of productieplatforms in de Waddenzee zelf mogen plaatsen.

8 Wat is de impact van gaswinning op woningen?

We hebben aandacht voor de mogelijke impact van gaswinning op de bebouwing. Uit ervaring blijkt dat de kans op aardbevingen in Friesland klein is. Toch besteden we hier in het Milieu Effect Rapport en het Winningsplan aandacht aan. Ook maken we berekeningen voor de bodemdaling. Vaak krijgen we de vraag of de bodemdaling ook effect heeft op woningen. Samen met de bodemdalingscommissie, de inwoners en de gemeente stellen we een plan op om goed in de gaten te houden wat de effecten van gaswinning zijn op woningen. Denk hierbij aan een 0-meting aan woningen.

9 Maar ik lees in de krant dat het in Groningen moeilijk is om schade vergoed te krijgen?

In Groningen is 80% van de schademeldingen vergoed. Een deel van de schade die nog niet is vergoed, gaat over complexe zaken. Een ander deel van de schade die niet vergoed wordt blijkt geen verband te hebben met de effecten van aardgaswinning.

10 Hoe wordt Ternaard beter van de gaswinning?

We krijgen die vraag vaak. Daarom willen samen met bewoners, dorpsbelangen en gemeente in gesprek gaan om te horen welke bijdrage wij kunnen leveren aan de leefbaarheid van het dorp.

Wilt u meer informatie of heeft u nog vragen?

Kijk op onze website www.nam.nl/ternaard of bel de afdeling Communicatie van NAM op 0592 36 82 22